

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΛΥΚΟ ΝΕΡΟ

Εν αρχή ην το ύδωρ

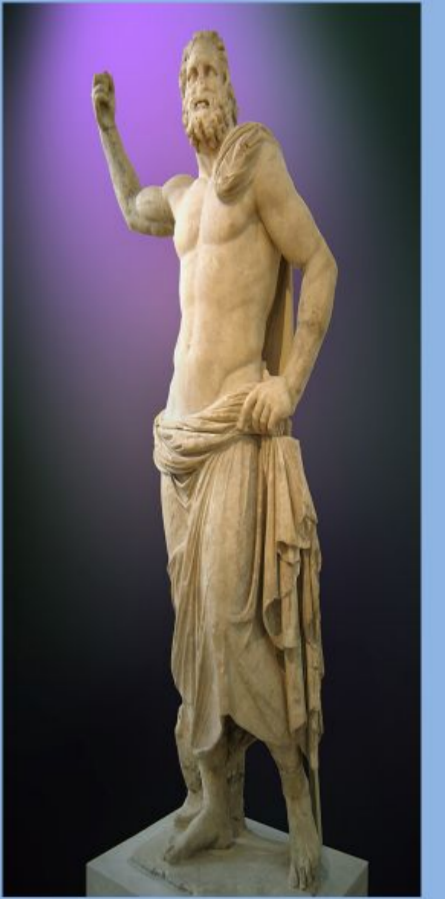
ΤΟ ΥΔΑΤΙΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Η συμβολή του υδάτινου στοιχείου στην διατήρηση της ζωής φαίνεται πως έγινε κατανοητή ήδη από την αρχαιότητα. Πολλοί πολιτισμοί αναπτύχθηκαν δίπλα στο νερό πχ (Αίγυπτος – Νείλος, Μεσοποταμία/ Τίγρης – Ευφράτης, ελληνικός πολιτισμός με τα πλούσια παράλια (Αιγαίο, Μεσόγειος, κλπ) Μεσοποταμία (4000 π. Χ.), του Κίτρινου Ποταμού στην Κίνα (3000 π. Χ.) και του Ινδού στην Ινδία (2500 π. Χ.).

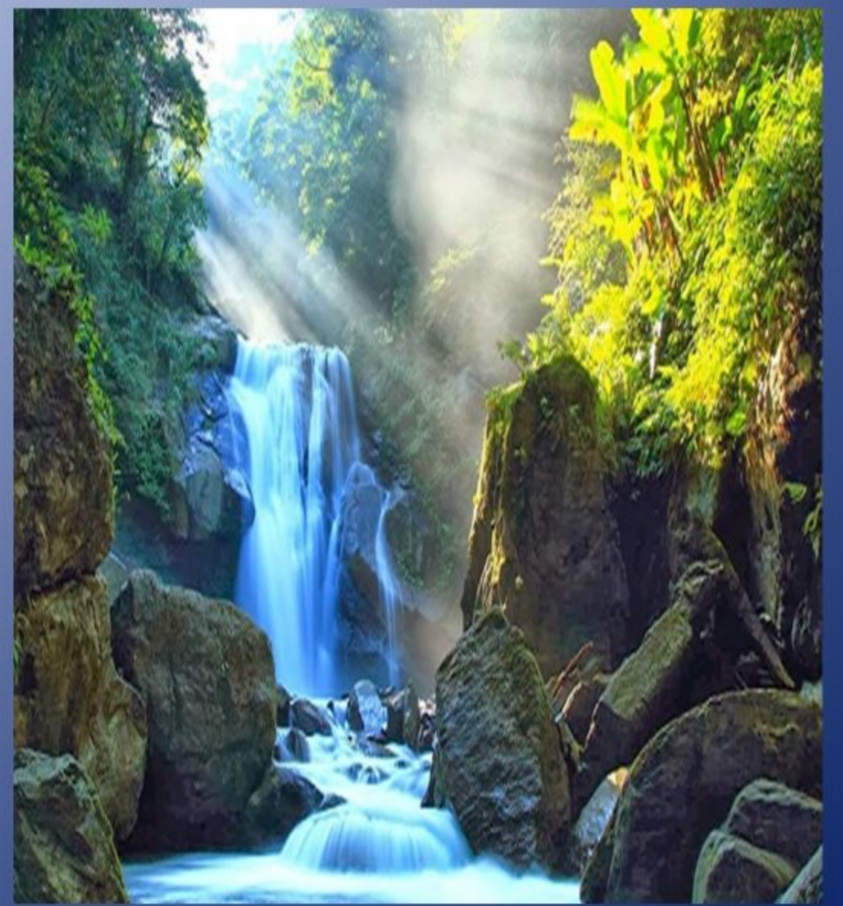
ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΝΕΡΟ

- Οι αρχαίοι Έλληνες θεοποίησαν πολύ νωρίς το νερό και πολλές φορές χρησιμοποιούσαν τις δυνάμεις του για να καταδικάσουν τις πράξεις των ανθρώπων (Παπαγεωργίου, 2010). Παραδείγματος χάριν, σύμφωνα με τη μυθολογία, η διαφθορά της ανθρωπότητας, προκάλεσε τόσο μεγάλο θυμό στο Δία, ώστε να στείλει δυνατή βροχή στον κόσμο που διήρκεσε εννιά μέρες και εννιά νύκτες.
- Από τον κατακλυσμό κατάφεραν να επιζήσουν μόνο ο Δευκαλίωνας με τη γυναίκα του, την Πύρρα, καθώς ήταν δίκαιοι και είχαν προειδοποιηθεί από τον Προμηθέα να μουν σε ένα πλοιάριο πριν αρχίσει η βροχή (Μπάγιας, 1980).

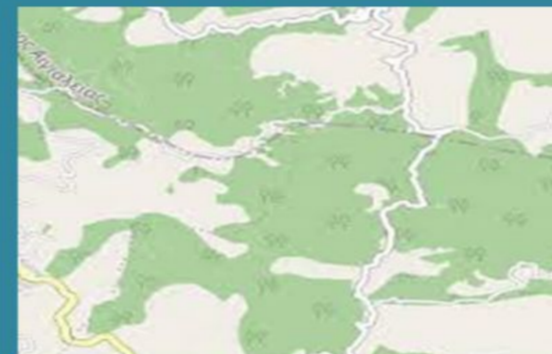
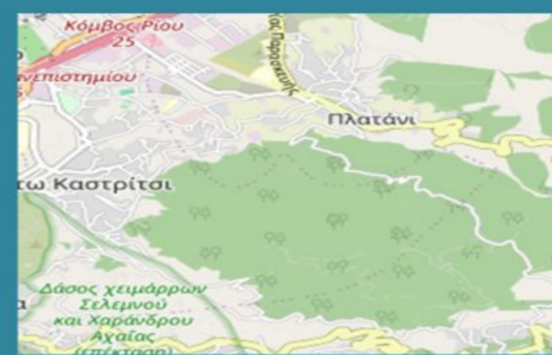

ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΝΕΡΟ

- Οι αρχαίοι Έλληνες δημιούργησαν κάποιους αιτιολογικούς μύθους προσπαθώντας να εξηγήσουν μετεωρολογικά φαινόμενα
- Το νερό συνδέθηκε με μια θρησκευτική καθαρότητα σε διάφορες αρχαίες λατρείες (Vuorinen, Juuti and Katko 2007)
- Ιδιότητες του νερού όπως εμφανίζονται στους μύθους:
  - α. ιαματικές,
  - β. μαντικές,
  - γ. μαγικές,
  - δ. καθαριστικές,
  - ε. γονιμοποιητικές,
  - στ. ρευστότητα,
  - ζ. αθανασία

ΑΡΓΥΡΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΔΡΟΣ : ΕΡΩΤΑΣ ΤΟΥ ΓΛΥΚΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ

- “Μετά τον Χάραδρο [κοντά στην πόλη των Πατρών] φτάνεις στα ερείπια, εντελώς ασημαντα, της πόλης Αργυράς και στην πηγή Αργυρά, προς τα δεξιά του κεντρικού δρόμου και στον ποταμό Σέλεμνο που κατεβαίνει στη θάλασσα. Υπάρχει μια τοπική παράδοση γι' αυτόν, ότι ήταν ένα ωραίο αγόρι που έβασκε εκεί το κοπάδι του κι ότι η Αργυρά ήταν μια νύμφη, που αγάπησε τον Σέλεμνο και συνήθιζε να ανεβαίνει από τη θάλασσα και να τον επισκέπτεται συχνά για να κοιμηθεί πλάι του. Ύστερα από λίγο καιρό ούτε ωραίοι φαινόταν ο Σέλεμνος ούτε η νύμφη σκόπευε να τον επισκεφθεί. Έτσι, ο Σέλεμνος, εγκαταλειμμένος από την Αργυρά, πέθανε από έρωτα και η Αφροδίτη τον έκανε ποτάμι. Αυτά ακριβώς διηγούνται οι Πατρίες. Και, καθώς ο Σέλεμνος εξακολούθησε να αγαπάει την Αργυρά, ακόμη κι όταν μεταβλήθηκε σε ποτάμι, όπως ακριβώς η παράδοση λέει για τον Αλφειό, που εξακολούθησε να αγαπάει την Αρέθουσα, η Αφροδίτη του έκανε ένα ακόμη δώρο: έκανε τον ποταμό να λησμονήσει την Αργυρά. Άκουσα και μια άλλη ιστορία γύρω από αυτόν, ότι δηλαδή το νερό του Σέλεμνου είναι ένα μαγικό της αγάπης, αποτελεσματικό και για τους άνδρες και για τις γυναίκες. Όταν λουσταίν στο ποτάμι, λησμονούν το πάθος τους. Αν υπάρχει κάποια αλήθεια σ' αυτή την ιστορία, τότε το νερό του Σέλεμνου είναι για τους ανθρώπους πολυτιμότερο από πολλά πλούτη”. (Παυσ. 7.23.1-3)

Θεότητες του νερού και μυθολογικές προεκτάσεις

- Υδάτι της Στυγός: Τα Υδάτι της Στυγός είναι οι πηγές του ποταμού Κράθης στον Χελμό της Επαρχίας Καλαβρύτων στην Αχαΐα σε υψόμετρο 2.100 μέτρα. Κατά την μυθολογία, η Στίνα ήταν Οικεανίδα που είχε το παλάτι της στα Τάρταρα και την φυλάκε μέρα νύχτα δράκοι ακοιμήτοι.
- Μύθος Ήμβρασσου : Στην Ελληνική μυθολογία ο Ήμβρασσος ήταν πατάμιος θεός, γιος του θεού Αιόλλωνα και της Νύμφης Οκυρρόης. Ο ποταμός (χειμάρρος) βρίσκεται στη νήσο Σάμο, ονομαζόταν και «Παρθένιος», επειδή σε αυτόν γεννήθηκε αλλά και μετέπειτα λούζαν η θεά Ήρα και ξαναγινοσαν παρθένας.
- Στην πηγή των Θερμοπυλών μας ενημερώνει ο Παυσανίας πως συνήθιζε να λούζεται ο Ηρακλής και να ανακτά τις δυνάμεις του μετά από κάθε άθλο.
- Ο μύθος των Υάδων: Στην Ελληνική μυθολογία οι Υάδες, λέξη που σημαίνει «οι της βροχής», ήταν αδελφές Νύμφες που έφεραν τη βροχή (από το αρχαίο ρήμα υά = βρέχω). Μετά τον θάνατο του Υάντα σε κινηγετικό δυστύχημα (από ένα λιοντάρι κατά μια εκδοχή), οι Υάδες άρχισαν να κλαίει από τη λύπη τους ασταμάτητα (μια μυθολογική αιτιολογία για το «κλάμα» της βροχής). Τότε οι θεοί τις λυπήθηκαν και τις μεταμόρφωσαν σε αστέρια.
- Λιμνάδες / Λεμνινίδες: Στην Ελληνική μυθολογία, οι Λιμνάδες / Λεμνινίδες ήταν ένα είδος Ναιάδας. Ζούσαν σε λίμνες του γλυκού νερού. Οι γονείς τους ήταν θεοί των ποταμών και των λιμνών.
- Ερκίνα, Νέδα: Τα μοναδικά Θηλυκά ποτάμια ήταν η όμορφη Νέδα, Θηλυκό ερπηταίο, που χωρίζει την Μεσσηνία και την Ηλεία, η οποία πήρε τις χάρεις και το όνομα της μυθικής Νύμφης, που ερωτεύτηκε τον αιώνιο κατακτητή Δία.
- Και η Ερκίνα στη Βοιωτία, η οποία διασχίζει τη Λιβαδειά, η ιστορική Αράπιτσα (το ποτάμι της Νάουσας), που πηγάζει από το βέριο και καταλήγει μετά από 20 χλμ. στον Αλιάκμονα

ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ ΚΑΙ ΑΜΥΜΩΝΗ : ΕΝΑΣ ΕΡΩΤΑΣ ΤΟΥ ΓΛΥΚΟΥ ΝΕΡΟΥ

- ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ (Ποσειδώνας και Αμμωνή ένας έρωτας του γλυκού νερού) Ο Ποσειδώνας ήταν αρχικά ο θεός του γλυκού νερού, αλλά από το 399 π. Χ. συνδέθηκε με τον Έλληνα Ποσειδώνα ως θεός της θάλασσας.
- Ωστόσο, ο Ποσειδώνας δεν ήταν τόσο σημαντικός θεός για τους Ρωμαίους όσο ο Ποσειδώνας για τους Έλληνες. Είχε μόνο δύο ναούς στη Ρώμη, τον Circus Flaminius και τη Βασιλική Neptuni στην Campus Martius.

ΝΥΜΦΕΣ ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΟΙ

- Νύμφες και ποτάμια ένωση του Οικεανού με τη Τηθύ έφερε στη ζωή πολλά ποτάμια, που λατρεύτηκαν στην Αρχαία Ελλάδα ως θεοί.
- Η λατρεία αυτή είναι κατανοητή μια και τους ευεργετούσαν συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της ζωής και ταυτόχρονα προκαλούσαν το θαυμασμό τους με τη συνεχή ροή του νερού τους. Απέδιδαν στους ποταμούς αγαθοεργίες, σωτήριες και εξανιστικές δυνάμεις.
- Απεικονίζονται συνήθως με σώμα ταύρου εκφράζοντας την ορμητικότητα τους και με κεφάλι ρωμαλέου άνδρα, που από το στόμα του εξέρχεται νερό και στο μέτωπο φέρει κέρατα, σύμβολο των ελιγμών και διακλαδώσεων τους, αλλά και της γονιμοποιού δύναμης τους.

ΝΥΜΦΕΣ ΤΟΥ ΓΛΥΚΟΥ ΝΕΡΟΥ

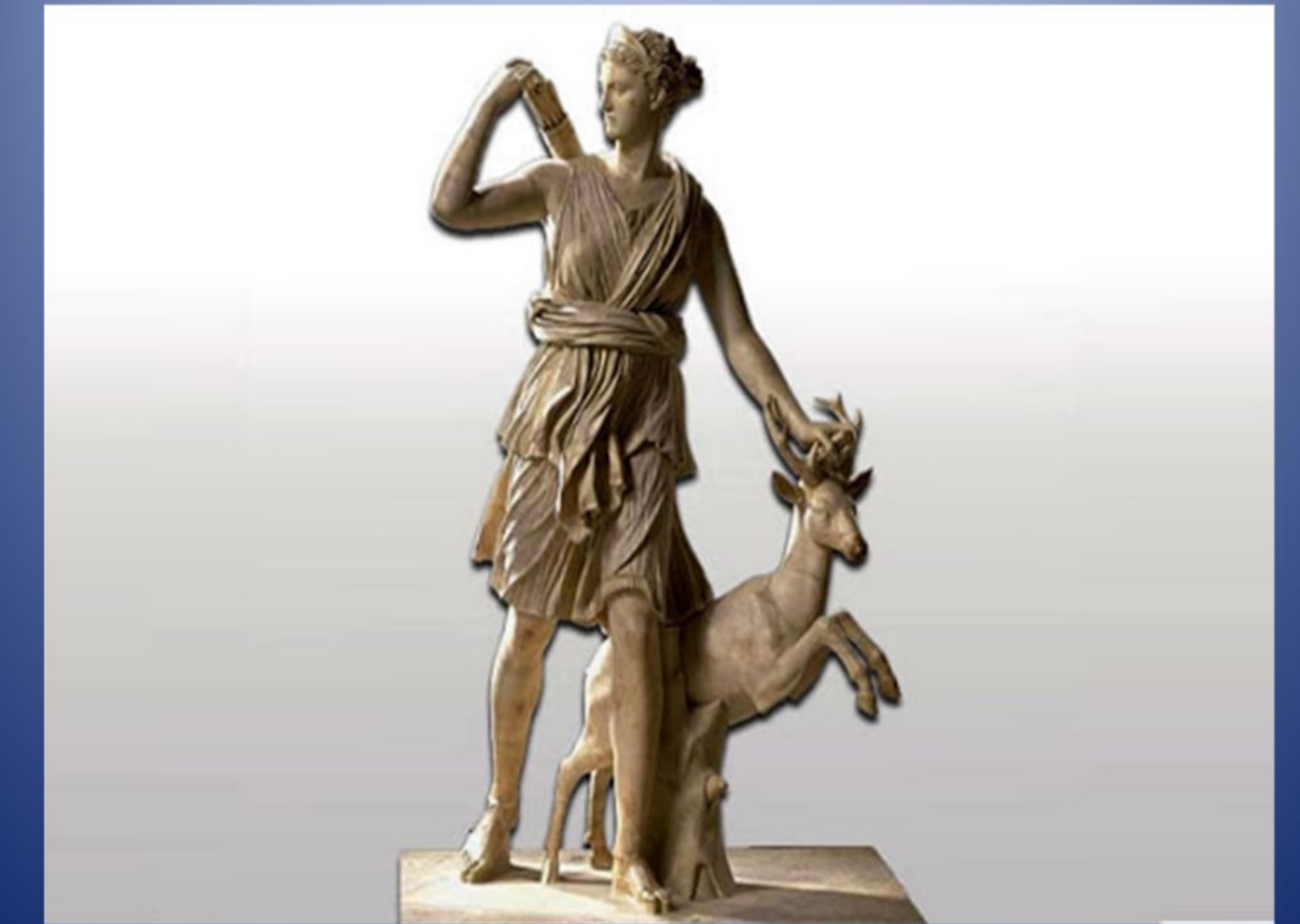

Οι Νύμφες, ήταν κόρες του Δία και σύμφωνα με την παράδοση γεννήθηκαν από τα νερά του ουρανού, που πέφτουν στη γη. Είχαν ποικίλες χάρες και θετική επίδραση στη βλάστηση, εξανιστικές, θεραπευτικές και μαντικές ιδιότητες. Στην ελληνική μυθολογία, οι νύμφες (από την ελληνική νύμφες δηλ. κορίτσι, νύφη) είναι κατώτερες θεότητες, αντιπροσωπεύουν τα πνεύματα των αγρών, των δασών, των νερών και της φύσης γενικότερα. Χωρίζονται σε διαφορετικές κατηγορίες ανάλογα με το περιβάλλον που τις περιβάλλει, επομένως υπάρχουν: Αποπλανούν τους ανθρώπους, όπως οι μεσαιωνικές νεράιδες με τη νοητεία και τη μαγεία τους. Οι Νύμφες που ζούσαν σε σπήλαια, σε κολυμπήτρες βράχων από τις οποίες αναβλύζαν νερά ήταν οι Ναιάδες. Υπήρχαν, όμως και Νύμφες των πηγών, που προστάτευαν τη νεότητα, τις παρθένους, τη γονιμότητα και το νερό εξασφάλιζε στους λουόμενους υγεία και μακροζωία. Οι Ναιάδες δεν θεωρούνταν αθάνατες, καθώς η πεποίθηση που κυριαρχούσε ήταν ότι όταν το σώμα νερού (πηγή, ρέμα κτλ.) μιας νύμφης στέρευε, τότε πέθαινε και η ίδια.

ΠΟΤΑΜΙΣ ΘΕΟΤΗΤΕΣ ΝΕΡΟΥ

- Μεταξύ των ποτάμιων θεών που λατρεύτηκαν ήταν: ο Ενυπέας ο ωραιότερος των ποτάμιων θεών και ο Αλφειός.
- Ο Αλφειός ερωτεύτηκε την Άρτεμη χωρίς ανταπόκριση και την ακόλουθό της την Αρέθουσα, που την κυνήγησε μέχρι τις Συρακούσες. Η Αρέθουσα για να γλιτώσει έγινε πηγή και ο Αλφειός ποτάμι.
- Ένας άλλος πόταμος, που λατρεύτηκε στην περιοχή μας ήταν ο Πηνειός ο λεγόμενος Μηνιος, τα νερά του οποίου χρησιμοποίησε ο Ηρακλής για να καθαρίσει τους στάβλους του Αυγεία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μπάγιας, Α. (Επιμ.) (1980). Ιστορία του Ελληνικού Έθνους: Αρχαίος Ελληνισμός (Τομ. Β'). Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
Παπαγεωργίου, Α. (2010). Η ελληνική μυθολογία στην ελληνική παιδική λογοτεχνία: Συγκριτική προσέγγιση της ελληνικής μυθολογίας. (Διπλωματική εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης- Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Θεσσαλονίκη
Vuorinen, H. S., Juuti, P. S. and Katko, T. S. (2007). History of water and health from ancient civilizations to modern times. Water Supply, 7(1): 49–57.
<https://el.wikipedia.org/wiki/>

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΕΛ ΡΙΟΥ 30/03/2024

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ:

1.«Ακολουθώντας το ταξίδι του ξεριζωμένου Αινεία ...»

2.«Από την Αθηναϊκή Δημοκρατία στη Res Publica : διαμόρφωση δημοκρατικής συνείδησης»

Υπεύθυνοι καθηγητές:

ΖΥΓΟΥΡΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΠΕ03, ΡΟΚΑΝΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΕ02, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΡΓΥΡΟΥΛΑ ΠΕ02